1877. IX. évfolyam. 34. szám. Szombat, február 17.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre 10 frt — kr. Negyed évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám — „ 10 „

Előfizetési pénz s minden közlemény: FŐ-PIACZ, VECSEY-HÁZ FÖLDSZINT a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:

TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „független párt“ közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:

Öthasábos petitsorért 5 kr.

Nagyobb terjedelmü, mint szintén többi izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.

Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.

„Nyilttér“-en megjelenő közlemény öthasábos petit sora 15 kr.

Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok sem adatnak vissza.

Debreczen, febr. 17.

Bécsből vett hireink semmi bizonyost nem tartalmaznak, mert a mi ügyeinket egyébkor is titokban szokás tárgyalni, a most szőnyegen forgó banküggyi tárgyalást pedig annálinkább, talán épen azért, mert az egész ország éber figyelme most arra van irányozva. Annyit azonban lehet gyanitanunk, hogy most talán végleges megállapodásra jutnak, mert a Bécsben lévő miniszterek megtették rendeleteiket a végett, hogy Bécsbe hosszabb ideig mulathassanak, a mikor aztán vivmányaikkal megrakodva térnek haza, hogy mint egy galamb formáju szentlélek reá szálljanak a kétes várakozásban gyötrődő, minden körülmények közt hü és jámbor többségére az országgyülésnek, mely bizonyos, hogy vivmánynak és készpénznek fogja venni az egyességnek mindazon pontjait, melyeket a „Pesti Napló“ ő keserüségében ilyeténképen ábrázol, még pedig hü képekben:

Hát nem adtuk mi meg az osztrákoknak az összes vámtételek nagymérvü felemelését? Hát nem engedtük meg, hogy jövőre is adót vessenek a magyar fogyasztásra? Hát nem mondottunk le az önálló bankról s csináltunk egy uj közös ügyet, mely nem folyik a pragmatica sanctióból, a közös bank concessiója által? Hát nem tettünk akkora concessiót a 80 milliós bankkölcsön tárgyában, mely illetéktelenül 24 millió adósságot vethet nyakunkba a nélkül, hogy ennek fejében egy fitying compensatiót adtak volna az osztrákok? Hát nem adtuk-e fel a májusi stipulatiókat, hogy sem az érczalap meg nem osztatik, sem a bankjegyek 30 százalékját meg nem kapjuk, sem a magyarországi intézet dotatiója nem contingentáltatik, azaz nem kényszerittetik a bank arra, hogy a Magyarországnak átengedett bankjegymennyiséget itt forgassa, sem a magyar igazgatóság nem önállósittatik ugy, hogy rendelkezési joggal birjon a rábizottt tőkék felett, sem végre a magyar nyelv kizárólagos használata az itteni kezelésben nem lőn kikötve? Mindez rengeteg, kiszámithatlan áldozat tőlünk; akkora kár, mely államháztartásunk bukását vonhatja maga után s népünk elszegényedését eszközli okvetlenül. És ennek fejében mit kérünk? Azt, hogy ezentul a bankóczédula hátán magyar nyelven legyen olvasható az, mi most az elején ki van nyomatva németül; azt, hogy ezentul abból a 100—120 millió bankjegyből, melyért az értéket Magyarország, mint hitelező, kamat nélkül kölcsönzi az osztrák banknak, ezentul ne 48 millió, hanem egy pár millióval több bocsáttassék vissza kamatozó kölcsönképen a magyar közönségnek; azt, hogy legyen Budapesten egy igazgatóság, melynél a magyar kormány állomásokkal jutalmazhasson egy pár embert, s melynek valami kevéssel több joga lesz, mint a mostani fiók igazgatóságának: azt, hogy a fiókok a vidéken néhánynyal szaporittassanak és végre azt, hogy a mindenható közös bankdirektiónál Bécsben négy magyar származásu egyén legyen a tanácsban s ezek a törvény világos szavai szerint, fictione juris, képviseljék a paritást a nyolcz osztrák tanácsossal szemben. —

Ezek a vivmányok. A status quo egy kissé befestve magyar szinekkel, de ugy, hogy a feketesárga kilássék alóla. Ez nem bankdualismus, ez centralizált dualismus, s az osztrákoknak ugyan nem kell félteniök tőle érdekeiket. S mit ijednek meg a paritástól, mely csak honoris causa követeltetik tőlük, hogy a kormány, mely mindent feladott, elmondhassa, hogy a becsületet sértetlen hozza vissza a vesztett csatából. A fegyvert letettük, a capitulatiót aláirtuk; engedjék meg, hogy a zászlót visszahozzuk üres markunkban.

Ime a békesség okáért és a monarchia érdekében a Tisza-kormány engedett annyit, hogy sir és csikorog miatta a nemzet, mert az ezt nem várta, föl nem tette; csalódott és bánkódik. Kitünt Bécsben a király előtt, hogy nincs Magyarországon párt és nincs több államférfi, ki annyit engedni hajlandó volna. Megmondták az ellenzékiek és megmondták a kormány hivei, hogy azt a kiegyezést végtelen rosznak tartják, s hogy annak tartja mindenki, azok is, kik kénytelenségből megszavazzák. Megmondta a ház elnöke, hogy e kiegyezésnek sem nagy, sem biztos majoritása nincs, akármilyen többsége legyen is különben Tisza Kálmánnak. Mit képzelnek az osztrákok, ha ők ezt a bankegyezséget el nem fogadják? Azt hiszik, kapnak jobb egyezséget? Mit akarnak még tőlünk, hisz nincs több bőrünk? Ha visszavetik az egyezséget, ennek csak egy magyarázata lehet, hogy akarják a szakitást, hogy provokálni akarják a gazdasági, a pénzügyi és a politikai háborut. Mi nem térünk ki utjából többé, mert a békének ez az áldozat is sok, mi ezt sem fogjuk birni megfizetni, mi elfogadjuk az alkotmánypárttól a hadüzenetet.

De épen azért, mert egész Magyarország igy itél a szerencsétlen kiegyezés felett és igy érez s az osztrák urak ezt tudják: nem fogják kockáztatni a sikert, melyet észszel és erőszakkal, fortélylyal és szószegéssel kivivtak a magyar kormány felett. Félnek ők is habár nem mondják, — hogy ha rést nyitnak: Tisza megszökik a saját müvétől s kimenekszik az obligóból, melyet lemondása pilanatában elhamarkodva vállalt. S ha a lemondott Tisza még egyszer lemond, akkor nem jöhet vissza, nekik alkudozni és engedményeket tenni már csak azértsem, mert pártja megszökik. Jó lesz tehát nagyon vele most megszerződni; most vagy soha.

Minthogy az osztrák kormány ezt belátta, s a nemzeti bank is belátta, alkalmasint az osztrák alkotmány párt is be fogja látni. A táviró értesiteni fog róla, hogy ez a pártgyülés mit határozott. Ez az alkudozásoknak — az ég verje meg őket — utolsó stadiuma, ezután már csak a törvényhozási tárgyalás marad hátra.

Szomoruan, hogy mit egy hét előtt még követelt, azt sem hozza haza, csak harmadrészben, de zsebében a kész egyezséggel és az uj miniszteri kinevezéssel, hagyja el Tisza Kálmán Bécs városát, hogy oda soha többé vissza ne kivánkozzék. Eljön, hogy számot adjon a pártnak és a háznak. Be fog számolni a paritással, s biztatni fog a reménységgel. S a párt és a ház nem fog érezni lelkében haragot a kormány iránt, annyira elbusulta magát.

Azt szeretnők, ha azokon a törvényjavaslatokon tulestünk volna. Mikor halott van a háznál, el kell temetni gyorsan, hogy kilehessen szellőztetni a lakást, s hogy az élők kedvet lásanak a munka után nézni.

— **Verhovay Gyula** a f. hó 15-én Czegléden végbement választás alkalmával 614 szavazattal Dobos 15 szavazata ellenében orsz. gyülési képviselőnek megválasztatott.

— **Öldöklés Délamerikában.** Columbia délamerikai köztársaságban kegyetlen polgárháboru dühöng. Angol lapok tudósitásai szerint a huszezer lakosságu Cali városában mult évi dec. 18-án fölkelés ütött ki, melyet a conservativek inditottak. A conservativek hat napig voltak a városnak birtokában. Ekkor Pera tábornok visszajött a liberális csapatokkal, elfoglalta a várost s hat órai rombolás és öldöklésnek engedte át. A csapatok 2500 személyt ugy fegyvereseket mint védteleneket koncoltak föl. Dr. Vicente Borreo, egyike Columbia elnökeinek függetlensége óta, egy 90 éves aggastyán, házából kihurcoltatott és agyoulövetett. Nők házról-házra üzettek irgalmatlanul s a legnagyobb gyalázatosságok követtettek el rajtok. Házak feldulattak és leromboltattak. Templomok kiraboltattak s oltáraik a meggyilkoltak vérével bemocskoltattak. Boltkirakatok és raktárak betörettek s feldulattak vagy szétromboltattak. Számos külföldi egy sorban részesült a benszülöttekkel s öldöklés, paráznaság, rablás és gyujtogatás több napig uralkodtak.

— **Midhat pasa** álllitólag visszahivatik Konstantinápolyba. Ennél okosabbat a török kormány nem is tehet.

H. Böszörmény február 15. 1877.

Ismét hallatlan eset adta elő magát városunkban, s annak borzasztósága annyival meglepőbb lehet az olvasóra, mert nem az egyesek közt, hanem községi tanács termünkben a városi képviseleti gyülésen történt az.

A „Debreczen“ hirlap mult évi 213-ik számában már emlitést tétetett arról, hogy a mult év octóber hó 1-ső napján polgármesterré választott Kovács András ur egy olyan képviseleti többséget alakitott a városi képviseletben kik közt a 60-as évekből vizsgálatlan maradt számadások kezelői, vagy azok rokonai, testvérei, továbbá ugyan azon számadásokból kifolyólag a városi és birtokossági pénztárba tartozók vagy azok testvérei és rokonai, végre azok találhatók, kik gondolkozni sem szeretvén a város számadási ügyeiről, magukat a számadással tartozó és adós képviselők által vezettetni engedik.

Ezen képviseleti többség választotta meg 16 szótöbbséggel Kovács András urat Böszörmény város polgármesterévé, — ez a képviseleti többség akarja felforgatni az 1872-ik érben előállitott képviselet és tisztikar azon üdvös intézkedéseit, mely szerint a 60-as évekről vizsgálatlan maradt városi és birtokossági pénztári számadások valahára megvizsgáltatni a számadással tartozók és adósok feleletre vonatni elhatároztattak.

Hogy pedig az emlitett városi képviseleti többség városunkra roppant kárt és veszélyt hozó intézkedéseit a t. olvasó is megbirálhassa szükségesnek tartom a következőket nyilvánosság elé terjeszteni.

Az 1872-ik évben előállitott képviselet és tisztikar gyülésezése kezdetén oda utasitotta számvevőségét, hogy a 60-as években vizsgálatlan maradt városi pénztári számadásokat megvizsgálva, mutasson ki alapot arra nézve hogy az ugyanesak a 60-as évekből fizetetlen maradt 64 ezer forint adóbeli tartozását a város mielőbb letörleszhesse.

A számvevőség erélyes müködésének azon eredmenye lett, hogy már az 1876-ik év aug. havában a 60-as évekbeli számadások közzül 10 évről városi gazdai számadás észrevételek kiséretében elbirálás végett terjesztetett a közgyüléshez.

Az elbirálás egy küldöttségre bizatott, mely küldöttség az 1861. 1862. és 1863 évi városgazdai számadásokat a néhai Kelemen Mihály városgazda idejéből vévén birálat alá azok közzül csak egyévi számadást birálhatott el, mert az 1861 és 1862 évi számadásokat a mutatkozó többrendbeli nagy fogyatkozások és mulasztások, jegyzőkönyvek, levéltári ügyiratok hiánya miatt elbirálni nem lehetett. Az 1863-ik évi számadásnál pedig 6942 ft. 73 kr. hiányzó összeget felfedezve; sürgősön beadott jelentésükben a hiányzó összeg biztositatását, és Kovács András volt főhadnagy ellen a vizsgálat elrendelését vélelmezték küldöttek, minek folytán a 1876-ik év aug. 7-ik napján tartott közgyülésben keletkezett azon nevezetes 189-ik számu határozat, mely szerint a számadásból hiányzó összeg biztositattása, s Kovács András volt hadnagy vizsgálat alávétele kimondatott. Idő közben azonban a főhadnagyiszék városunkban megürülvén az 1876-ik év octóber 1-én polgármesterré lett Kovács András ur a 189-ik számu határozatot kiadatni nem engedte, foganatositattását pedig meg akadályoztatta.

E miatt a képviselőség egyrészénél elégületlenség mutatkozott, és panasz emeltetett a megyei főispán urhoz, azonban, részint azért mert polgámester ur egyfelől megyei főispán urat, másrészről pedig a képviseletet azzal ámitotta, hogy a régibb időbeli számadások tisztáztatásáról még a mult hó dec. havában jelentést tesz: panaszlók minden törekvésük meghiusult, annyival is inkább pedig, mert polgármester ur számadásokróli jelentése tárgyalására a kevésbé népes gyülést szemelte ki.

Ilyen néptelen gyülésre akadt polgármester ur az 1877-ik év jan. hó 18-án a mikor is a 196 városi képviselő közzül csak 68 képviselő jelent meg, kik közzül az értelmiség nagy része azért hiányzott, mert a sok gyülésezést előző napokban megunva nem hitte azt, hogy polgármester ur számadásakróli jelentésében a 189-ik számu határozat érvénytelenitését s a mult évi szep. 18-án tartatott közgyülés jegyzőkönyve meg nem hiteltetését inditványozza.

A polgármester ur által előterjesztett inditvány tárgyalása, s elfogadása ellen a jelen volt 68 képviselők közzül Uzonyi Péter tanácsnok felszólalása következtében 26 képviselő ellent mondott, azonban mert a nagy érdemü polgármester ur a saját megmentésére tett inditvány tárgyalásánál szeméremmel birt jelen lenni s ott az ellentmondókat a lehető legdurvábban bántalmazni, nem is hosszas vita után 44 szótöbbséggel 16 k. gy. szám alatt elhatároztatott az 1877-ik év jan. 18-án tartott közgyülésben, hogy a mult évi 189-ik számu határozat hatályon kivül tétetik, s ugy ez mint ennek kiegészitő részét tevő, s mult évi szept. 18-án hozott, s már feleslegessé vált határozat érvényen kivülivé tétetik, s ez utóbbinak hitelesitése szükségtelennek nyilvánittatik.

Ez azon határozat tisztelt olvasó, mely roppant nagy kárt és veszélyt hozott Böszörmény város közönségére, mert ezzel semmisittetett meg azon 189-ik számu határozat, melyszerint Böszörmény város pénztári számadásai most már alig fél év alatt kitisztáztathattak volna; ez azon határozat, melyet a fentebb jelzett 44 képviselő alkotott, mely képviselőség ha érdekelt, s a számadási ügyeket vizsgálni szerető lett volna, bizonyára átláthatta volna azt,

hogy a polgármester által előterjesztett inditvány indokolásául felhozott azon állitás, miszerint az 50-es évekbeli számadások az ő hadnagysága alatt megvizsgáltattak: merőben hazugság, mert a levéltár tanusitása szerint éppen a Kovács András ur számadása alatt volt 1858-iki nagy tüzvész után kiosztott ujkertektőli számadás nem hogy vizsgálva lett volna, de még csak nem is találhatók; átláthatta volna továbbá azt,

hogy a néhai Kelemen Mihály városgazda által vezetett 1861 1862 és 1863 évekbeli számadások megvizsgáltatását nem az inditványban felhozott ok, hanem egyenesen Kovács András ur akadályoztatta; mert a levéltárban feltalálható 271/864 és 171/876 számu határozatok szerint a számadásokat mint vizsgálati elnök magánál tartotta, az 1867-ik évben hozott 177 számu határozat szerint pedig egy küldöttség Veszprémy Gáspár ur elnöklete alatt tett jelentése folytán éppen azért dorgáltatott meg, mert a számadások vizsgálatát akadályoztatta, és mint akkori főhadnagy a város vagyona kezelésoinél sok rendbeli visszaéléseket követett el; később ugyanesak a jelzett három évi számadásokat tőle mint a néhai Kelemen Mihály számadó örökösei megbizottjától csaknem karhatalommal kellett a számvevőséghez visszakeriteni; és átláthatta volna azt is:

hogy a birálatra kirendelt küldöttség jelentése folytán helyesen hozatott a 189-ik számu határozat, és helyesen rendeltetett el Kovács András ur ellen a vizsgálat; mert megezáfolhatatlan tény, hogy az 1861 és 1862 évi számadások elbirálásához szükséges jegyzőkönyvek és levéltári ügyiratok, melyekből több ezerekre menő sikkasztások tüntethetők fel, az ő hadnagysága idejéből nem találhatók és vesztek el; mennyiben tehát ő az ellenőrzést és felügyeletet kellőleg és hivatali esküjéhez képest nem gyakorolta: a vizsgálatot s annak folytán a büntetést kiállani köteleztetik; végre átláthatta volna azt is:

hogy Kovács András ur, mint polgármester azért igyekezett a 189-ik számu határozatot érvényteleniteni, s inditványa által azért igyekezett az ellene elrendelt vizsgálatot elhalasztatni, mert átlátta és érezte azt, hogy a birálatra kirendelt küldöttség jelentését életében meg nem czáfolhatja, de nagyon jól tudja azt is, hogy a hadnagysága három évéből kitetsző 40—50 ezer forintra menő pénztári veszendőségeket, ha vagyonnal rendelkezhetnék annyival, neki kellene megtériteni.

Azt hiszem kellőleg felismertettem a közleményem elején jelzett eset hallatlanságát és borzasztóságát, s azt hiszem, hogy a t. olvasó világosan meggyőződött arról, hogy a városunkban előállitott és jelenleg müködő képviseleti többség e folyó évi január 18-án hozott határozatával roppant kárt és veszedelmet idézett elő községi életünkben, de azt is hiszem, hogy az ezen határozat ellen beadott fellebbezés sem segithet egy hamar a mi romlásunkon, mert tapasztaltuk, hogy több rendbeli panasznk és fellebbezésünk a megyénél ma sem intéztetett el.

Nálunk nem segithet az itt elsorolt községi bajokon más, mint a polgárság ébredése, annak kell kinyilatkoztatnia, hogy a 189-ik számu határozat érvénytelenitéséért, a városi pénztár roppant megkárositásáért, nemcsak a szavazó 44 képviselő, hanem az összes tisztikar, és törvény szerint gyülésen megjelenni tartozó összes képviselőség is felelőséggel tartozik.

Nem vélek haszontalan tanácsot kockáztatni, ha azt mondom:

Ébredjetek polgártársak! s ne türjétek tovább, hogy a több, mint 15 évről vizsgálatlan lévő városi és birtokossági pénztári számadások egyes önhasznot leső ámitók hazugságai miatt vizsgálatlanul maradjanak.

Ébredjetek! és kérelmezzétek a megyétől s a megyei főispán ur ő méltóságától, hogy egy olyan küldöttséget rendeljen számadási zavarotok megvizsgálására, mely először is a számadással tartozó s adós képviselőktől, ugy szinte az azok rokonaitól tisztitsa meg a képviseletet.

Ébredjetek! s ha mindjárt népgyülésekből is követeljétek, hogy a már itéletileg biztositott városi pénztárt illető követelések minél hamarébb behajtassanak! és követeljétek, hogy miután a 60-as évekből fizetetlen maradt 64 ezer forintbeli adótartozását a városi pénztár közelebbi három év alatt letörlesztette: a községi adó kivetését szüntesse be a közgyülés.

Ébredjetek s müködjetek oda egyetértőleg, hogy városunk közigazgatása a nadályhoz hasonló férgektől megtisztittassék. Ha ti, mint adófizető polgárok egyetértőleg a közvagyon megmentése végett együttesen kérelmeztek, és követelitek a már egy néhányatok által kérelmezett vizsgálat elrendelését: akkor még most megmenthetitek a várost és birtokosságot a roppant károsodástól, s egy uj életet idéztek elő, melyben nem hanyatlását s eladósodását, de felvirágzását látjuk városunknak.

r. l.

— **A MAGYAR FŐVÁROSBÓL E... G.** m. kir. honvéd őrnagy és L-y Sándor orsz. képviselő között — mint a „B. N.“ értesül — véres kimenetelü párbaj történt, mely alkalomból L. képviselő sulyosan mégsebesült. A Sina Simon örökösei hagyatéki százalék fejében 306.841 frt 47 crt fizetnek. A Duna aggasztóan árad. A lefolyt héten élve született 255 gyermek, elhalt 253 személy.

Szinészet.

Szinházunkban tegnap Shakspere „Velenczei Kalmár“ czimü a drámai középfajhoz tartozó 4 felvonásos darabja adatott.

A „DEBRECZEN“ TÁRCZÁJA.

Falusi életképek

a régi jó világból.

Irta Csalán Péter.

(Folytatás)

— Uram uram, szállok az urnak, tisztelletes tudós uram és lelkiatyám! Kupa Mózes uram!

Az öreg ur tisztelettel meghajolván, mondá:

— Állok elébe!

— Midőn e barátság és szeretet füszerezte, egyszersmind mindenféle izletes ételekkel és italokkal felszerelt uri asztalnál oly izletes ételeket izlelve, s azokkal gyönyörrel megtelve, veletek bort és kedvet ivék: mindig azzal tépelődtem, hogy ugyan teremtő isten, micsoda bübájos erejü gazdasszony vagy szakács varázsolta elő e lucullusi, ily magyar izü és vendégszeretettel telt étkezést. És midőn legnagyobb tépelődésem között vagyok, imé megjelenik előttünk az igen nagyon tisztelt házi ur dicső szép két leánya angyal képében, s midőn már a felséges jó étkekből nyakig laktunk jól, még ők szerénykednek, s mintegy láttatják, mintha fáradtságuk méltánylatra nem is érdemesittetnék.

Barátim, tekintetes és tiszteletes uraim! ily meglepetések között nem vagyok képes arra, hogy magamba ne imádkozzam le áldást mindazokra, kik e boldogitó időszaknak eszközei, s ne kivánjak áldást istentől, hogy azt a két angyalt és pedig Mari és Erzsi kisasszonyokat a mindenható ur isten számos évekig éltesse, és mindketten oly derék eszes és jó erkölcsü férfiak hitvestársai lehessenek, kik őket az élet rögös pályáján minden bajok leküzdésével boldogságban és megelégedésben vezethessék mindaddig, amiglen a halál őket kiszoritandja az élők sorából.

— Éljenek sokáig, éljen a szép két kisasszony! — jött a jó kivánság, áldás minden oldalról, ugy hogy alig tudta meghallani szent Péter.

A légátus igen csinosan viselte magát, nem ivott more patrio, hanem minden ember mozzanatát figyelemmel kiséré, s az érdemes vendégek nagy során végig tekintve, egy helyen mindig megakadt a szeme, és ez az akadékos tárgy Mari kisasszony volt, az a szép gyönyörü fekete szemü, piros arcu, szép kis száju és dus hajfonadéku Mari kisasszony.

Gyorsan váltott pillantások egymásra ismétlődtek mint a telegráf drótján a correspondencia, s a dolog vége az lett, hogy Mari kisasszony megkinálta légátus urat, hogy inna abból a jó diószegi bakar borból.

Nem kellett több, mert telt pohárt emelt a légátus ur, és egész bátorsággal neki gyujtott tekintetes Kakas Márton urnak, a ki hasonlóul elmondá, hogy:

— Állok elébe kedves légátus uram!

Ekkor elkezdé a 127-ik dicséretnek ezen versét.

„Oh mely nagy az oly ember boldogsága,
Kinek igazán gyült minden jószága.
Ki hiven jár a magáé körül,
És a hamisan jöttnek nem örül.
Boldog a ki az álnok nyereségre
Átkot mer kérni, felnézvén az égre.
És kinek jó lelkiismerete
Utján mégyen szüntelen élete.“

Ilyen érdemes tekintetes urat lévén szerencsém ezuttal tisztelhetni, mint egyszerü ember ez uri lak hajlékában. Kivánom, hogy a CXIII-ik zsoltár 4-ik versét értse meg és tegye magáévá, mely igy hangzik:

A szegényt porból felveszi;
És a sárból felemeli.
Állapotját felmagasztalván;
Felülteti végzetre, a nagy fejedelmek közé,
Az ő népe közt, hazájában.

Éljen tekintetes Kakas Márton ur, ki a zsoltár eme szavainak hiven megfelel, és bébizonyitja annak szavait minden tekintetben.

— Éljen, éljen! — minden felülről hallatszott a jó kivánság, és le lőn öntve, még pedig felséges jó bakar borral.

Mari kisasszony kezében is ott volt egy pohár s oly igézőn nézett a legátusra, mintha minden szavát a zsoltárnak szent Dáviddal ő componátta volna együtt.

De nemcsak épen a szép Mariska kisasszonynak tünt fel Kondor Miska légátus, hanem az átalánosságnak is a társaságban s megerőltetés nélkül vallotta be mindenki, hogy ez már igazi derék fiu ám, mennyire tudja az illendőséget, milyen szépen viseli magát, milyen szelid, és mégis látszik rajta, hogy nem bátortalan, nem közönséges ember.

— Bizonyosan jó házból származik, hanem alkalmasint elszegényedtek szülei, — s több ilynemü megjegyzések és észrevételek történtek halkan, miket persze a légátus ur a nagy hangon folyt társalgástól nem hallott.

Egyszóval a légátus ur e diszes társaság kegyét nagyon hamar megnyervén, kezdett mindenki kedveneévé válni, de leginkább megszerette a tekintetes házi ur, Kakas Márton ur.

Mi, kik légátus ur származását jól ismerjük, elmondjuk, hogy voltaképen kicsoda és honnan ered?

(Folyt. köv.)

Ez idényben a Makranczos hölgyet kivéve az első shakspeari darab.

A kalmár a britt óriásnak nem a legjobb, de a legkedveltebb darabja. A közönségnek jól esik látni azt, hogy a szörnyü Sylok mint sül fel véres tetteinek kivitelében.

Valamint, irja Bodenstedt, „Romeo és Juliát“ a szerelem szép dalának lehet nevezni, ép oly jogosan nevezhetjük a „Velenczei kalmárt“ a barátság hymnusának. Barátság nem is képzelhető kölcsönös áldozatkészség nélkül. A féfiu erkölcsi értéke nem csupán a nőkhözi viszonya után méretik, hanem vagyoni, pénzbeli vizsonya után is. E darabban két alak áll egymással ellentétben, Antonio és Sylok: Mindkettő a pénz embere, különböző csak az ut, melyen vagyunokat szerzék, a mód és eszköz melylyel azt használták. Antonio ugy használja fel pénzét, mint egy magasabb czélra reá bizott vagyont: Jótékony angyala ő a szegényeknek, a szükölködőknek kamat nélkül kölcsönöz: a szerencsétleneket megszabaditja az uzsorások kezéből, e vagyont és életet koczkára teszen, csakhogy a barátnak szolgálatot tehessen. Sylok azonban a lángeszü szerző által ugy állittatik elő, mint a megtestesült önzés és ravaszság. Szereti a pénzt, s ez minden jobb érzelmet elfolyt lelkében, sőt elidegeniti saját gyermekétől is. Antonio megveti a zsidó uzsorást, mert ennek müveleteit gyalázatosaknak és megrontóknak tartja. Sylok pedig szivének legmélyéből gyülöli Antoniot, mert önzéstelenül segit a szükölködőkön, ez által kevésbiti az uzsorás keresetét. (Leszállitá a kamatot a Riáltón, s ez által nekem félmillió kárt okozott.) Rendkivül jellemzi kines szomját, midőn leánya elszökik Lorenzóval, s meghallja hogy kineseit is magával viszi ekkor felkiált: „Inkább szeretném, leányomat a koporsóban látni ha tudnám, hogy aranyaim is benne nyugosznak.“

A könnyelmü Bassanio az által nyeri meg leginkább rokonszenvünket, mert barátja Antonionak. A Portia után vágyódó küzdelemben nyilatkoznak aztán kitünő tulajdonságai. Portia kiért — kines, hatalom, hüség vetekszenek — itt egy fénylő alak, körülövezve költői ingerrel, melynél jellemének minden prozai mozzanata elhalványul. Portia egyike Sh. legszebb legmagasztosabb alakjainak. De a költő a mellék személyekre is: a tulkedélyes, életvidám Graczianóra és még inkább a kedves Jessicára és elesábitója Lorenczóra, számos sugarát veti a költői szépségeknek.

A velenczei kalmár két különböző mesében van összeállitva. Sylok és Antonio történetéből s a belmonti leánykérés gyürü történetéből, de a lángeszü költő a két eseményt ugy olvasztá össze, hogy azt alig lehet egynek nem állitani.

Hasábokat lehetne e darab egyes szépségeiről irnunk, de ezt szük terünk nem engedi, térjünk át a darab előadására.

A czimszerepet Ferenczy játszotta; a debreczeni szinpadon Antoniot aligha láttuk ily halvány alakitásban. Nehány félszeg mozdulatával, erőltetett hangjával akart érzelmeinek kifejezést adni. Antonio jellemét kidomboritani neki egy cseppet nem sikerült.

Böles Portiát Temesváryné személyesité. Hahnelné Nerissa szerepében kedves jelenség volt. Gyöngyössy Etel azonban minden volt, csak Jessica nem. Fogalma sem volt róla s a lángoló odaadó szerelemnek még árnyékát sem tudá visszaadni. Erzelem nélküli hangja mint kiáltó szó a pusztában veszett el a nélkül, hogy a hallgatónál érzést támasztott volna.

A segedszereplők oly roszul — hozzájárulván a szerepmentudás — játszottak, hogy szót nem érdemelnek.

Valóban el lehet mondani, hogy ha a költő feltámadott volna, nem ismeri meg saját alkotását. És csak ma tünt ki szembetőlő módon a társulatnak hiányos volta.

Egresy Akos (Sylok) elvitázhatlan tehetségét ez este fényesen ragyogtatá. A végtelen gyülöletet, melylyel António ellen viseltetik, oly tökélylyel adá, hogy szivünk önkéntelenül dobbant meg félelmünkben. „Hah! gyülölöm, mert Krisztus vére ő“ szavaiban kora hitsorsosainak szenvedélyét drastikusan tünteté elénk. A leánya szökését megtudva kapzsisága erőt vesz atyai szivén s iszonyu átkot szór leányára, mely átkot megrenditőn adá vissza. A törvényszéki jelenetben szintén excellált.

Még egy megjegyzésünk. A darab végén egy képlet volt. Hogy ez honnan került oda, azt már a rendezőség tudhatja más senki. Hanem azt meg jegyezzük mégis, hogy ily önkényes eljárás ellen Sh. iránti tiszteletünkből mindenkor tiltakozunk.

Közönség kevés volt.

— **VIDÉKI HIREK. Ungváron** egy fiatal ember a Kis Ung folyó egyik lékébe esett, s nyomtalanul eltünt. **Szegeden** a farsang végén valóságos nyári égi háboru köszöntött be, s egész nap orkán szerü északi szél kiséretében zuhogott a zápor. **A körmöczi** kerület képviselőjévé Pesty Frigyes választatott. **Szeged** környékén hamburgi kereskedők 80,000 mázsa vöröshagymát vásároltak. **A nagybecskereki** takarék-pénztár igazgatója az intézet vagyonából 10000 frtot sikkasztott el.

UJDONSÁGOK.

* **T. előfizetőinket** bizalommal kérjük fel, hogy előfizetési hátrányaikat kiadóhivatalunkhoz haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek.

* **Mindazoknak**, kik felejthetetlen szeretett leányom temetésénél jelenlétükkel részvétünknek adtak kifejezést, s ez által fájó sebeimre a vigasztalásnak balzsamát nyujtották, eddig hirteleni elutazásom miatt köszönetet nem mondhatván, fogadják ezennel szivből jövő köszönetnyilvánitásomat. Boros Sándor.

* **Városunk** szülötte Bacsó Lujza kisasszonyt, jelenleg a kolozsvári nemzeti szinház egyik első rendü operai nőtagját a f. hó 15-én jegyezte el magának helybeli köz és váltó ügyvéd Márk Endre ur. Kivánjuk, hogy ez önzetlen frigyet kisérje megelégedés és boldogság.

* **Gyászjelentés** Szomorodott szivvel jelentjük, szeretett jó gyámleányom, illetőleg testvérünk és sógornénk Néhai Györffy Rózsának folyó 1877-ik év február 15-én sorvadó lázban történt gyászos kimultát. A boldogultnak hült tetemei folyó év február 17-én délután 3 órakor fognak a Széchényi-uteza 1807. számu háztól a ref. kistemplomban tartandó rövid ima után a czegléd-utczai sirkertbe örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre a boldogultnak rokonait, barátnőit és ösmerőseit tisztelettel meghivjuk. Debreczen. 1877. Február 16. Özv. Szecsey Józsefné, szül. Györffy Sára. Györffy Károly neje Raczenberger Émillia. Gyöffy József, neje Cservenyák Katalin. Györffy Karolina, férje Sáska Ignácz Györfi Gyula és Györffy Teréz.

* **A Jónász** vendéglő termében jövő hó 3-án helybeli fiatal emberek zártkörü tanczvigalmat tartanak, melyre a meghivók már szétküldettek. Egyuttal értesiti a rendezőség mind azokat, kik meghivót tévedésből nem kaptak, de ahoz igényt tartanak, miszerint eziránt Herczka Ödön urhoz a „Tisza“ bank egyik tisztviselőjéhez fordulni sziveskedjenek.

* **Esetlegre.** A közös hadseregben apró hüvelyekben jól elzárt kis papirszeletet osztanak szét, melyre a katona neve, sorozási éve, illetősége, szóval mindaz fel van jegyezve, mi az elesett katonák azonosságát még az ellenség előtt is kideriti. A nagyszebeni helyőrség közelebb kapta meg. A tisztek ruha alatt nyakukba zsinóron fogják viselni a hasontartalmu jegyzeteket egy medaillonban.

Nyilvános Köszönet A debreczeni iparos ifj: önképző egylet könyvtára jvára N. N. ur 11 drb értékes könyvet ajándékozott. Kegyes adományáért fogadja hálás köszönetemet az egylet nevében. Kelt Debreczen. 1877 Február 16. Juhász József Könyvtárnok.

* **Az Ér-Mihályfalván** megalakulandó önkéntes tüzoltó egylet javára f. hó 8-án tartott táneztvigalmon felülfizettek: Erős Kálmán ur 1 ft. Dr Steiner Mór ur 1 ft. Soós Pál ur 1 ft. Szücs Ferenez ur 1 ft. Mocsáry Lajos ur 1 ft. Simay Tódorné nrhölgy 1 ft, Habrovsky Adolf ur 1 ft. Szőke János ur 2 ft. Lévay Vincze ur 2 ft. Vladár N. ur 1 ft. Mieske István ur 50 kr. Tacsáry Sámuel ur 50. Fogadják a nemes szivü adakozók köszöneteinket. Ér-Mihályfalva 16/2 1877 Lovass István pénztárnok.

* **A „Petőfi-társaság lapjának“** 7-k száma megjelent, szerkesztőségünkhöz beküldetett. Hogy mily ügyesen van szerkesztve, s menyire hézag-pótlónak mutatkozik e lap a magyar irodalom terén, elég legyen e számnak tartalmát megemliteni: Adagio (Coppée) költemény Váradi Autaltól; A kolostor lakója elbeszélés (vége) Vértesi Arnoldtól; Két ékes rajz (folytatás) Margitay Dezsőtől: Heti szemle (Kora tavasz kora tél) Balázs Sándertól: Tárcza a költői igazság szolgáltatásról (vége) jeles ifju tudósunk Torkos László Lessing után indulva ki, az aesthetikai felfogás értelmében oly szép s valódi belbecsü értekezést tett közzé, mely azon nagy névhez mit a Társaság czimjeül felvett méltán illik. Üdvözöljük e fiatal embert ki a Kisfaludy-társaságban alegorikus költeményével Arany, Szász, Gyulay figyelmét is felébresztette. (Megemlitjük itt e helyen, hogy Szász Károly „Van e jogosultsága a babonának a költészetben“ czimü az akadémia által 50 aranynyal jutalmazott pályamunkájában és eszméket már fejtegetni kezdé, de Torkosra e fejtegetés semmi befolyással nem volt, s mint önálló müvet lehetetlen a legnagyobb elismeréssel nem üdvözölnünk) Irodalom, figyelő (ismertetés) Képző-müvészet: Tündér Ilona (festette Than Mór ismertetés). Nemzeti szinház. Vegyesek (A Petőfi melszobor, összehasonlító irodalom történeti lapok — szerkeszti Dr. Brassay Sámuel és Dr. Melszl Hugó Kolosvárt, Petőfi Sándornak az 1848-iki miniszterek és akkori orsz. gyülés ellen heves kifakadásokat tartalmazó levele. stb. Nem ajánlhatjuk eléggé ezen jelenleg legkitünőbben szerkesztett lapot a közönség figyelmébe. — Előfizetési ára egész évre 8 frt.

Felelős szerkesztő:

TISZAI DÁNIEL.

HIRDETESEK.

Az áruk jó minőségeért kezesség vállaltatik.

SALZMANN LAJOS

férfi divat-terme

☛ A KISTEMPLOM KÖRÜLI BAZÁR-ÉPÜLETBEN ☚

Ajánlom legujabban berendezett **férfi divat-árulmat** ugy a helybeli, mint a vidéki t. közönségnek.

Miután elvül azt tüztem magam elé, hogy vevőim igényeit a nagy választék, mind pedig az áruk jó minősége által a leggondosabban és pontosan kielégitsem, a legszigorubb **határozott árakat** állapitottam meg, ez által remélvén magamnak a t. közönség bizalmát és megelégedését kiérdemelni.

Ez alkalommal bátorkodom a n. é. közönség becses figyelmét az alább következő **árjegyzékre** felhivni:

I. Kész férfi ruhák:

Téli nadrág és mellények	—	—	8½ frttól	—12 frtig
Franczia téli nadrágok	—	—	9 frt	
Fekete nadrág és mellény	—	—	10½ „	
Téli egész öltönyök	—	—	16 frttól	—28 frtig
Téli kurta kabátok	—	—	8 „	—12 „
Téli hosszu kabátok	—	—	15 „	—35 „
Téli köpenyegek	—	—	15 „	—26 „

II. Férfi ingek és fehérnemüek:

a) Fehér sima, fodros és himzett elejü schiffon ingek 2 frttól 4 frtig.
b) Szines creton és oxford ingek 1.60 krtól 3 frtig. Az ingek ugy felálló és lehajló gallérral kaphatók, továbbá az ingek jó szabása s azoknak jó elkészitéséért kezességet vállalok.
c) Négyszeres gallérok nagy választékban 2.50 krtól 2.85 krig.
Négyszeres kézelők 4.55 krtól 5.20 krig.

III, Férfi selyem nemez és posztó kalapok:

Magyar kalapok	—	—	2.50 krtól	4 frtig
Franczia divatos kalapok	—	—	4.50 „	6 „
Franczia cilinderek	—	—	6.50 „	7.50-ig

VÉGÜL:

Nyakkendők, harisnyák, esernyők, setapálczák, utazó készletek, plaidek, szivar- s pénz-tárczák, kések, illatszerek gazdag választékban.

Ajánlom magamat a t. közönség szives pártfogásába.

Teljes tisztelettel

Salzmann Lajos.

Vidékről megrendelések a legpontosabban és gyorsan eszközoltetnek.

SALZMANN LAJOS

Üzlethelyiség Bazár-épület.

Haszonbér-árverés.

A néhai Fráter Győző hagyatékát képező érkeserüi mintegy 140 holdnyi tagbirtok, a hozzá tartozó uri lakház és az érkeserüi hegyen lévő szőllő, folyó 1877. év április 24-től 3 egymásután következő évre, **folyó 1877. év február hó 21-én** d. e. 9 órakor Ér-Keserü község házánál nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek haszonbérbe fog adatni.

Mire a haszonbérelni szándékozók ezennel meghivatnak.

Kelt Ér-Semlyénben február 3. 1877.

Fráter Kálmán,
hagyatéki gondnok.

50 2—?

Wilhelm-féle

havasi növény-szörp

GYÓGYEREJÜ ALPESI FÜVEKBÖL,

TÜDŐ

és mellbajok ellen.

Orvosi utmutatás után készült legbiztosabb gyógyszer a légző szervek bántalmai, — mint hevélyes vagy idült gég- és légcsőgyuladás, rekedtség, továbbá nyakbajok és szamárhurut ellen.

A gőg és tüdő takhártyáinak nagy menynyiségü válmányai a leggyorsabban idülnek, ugy hogy a Wilhelm-féle havasi növényszörp használatánál sohasc állhat be tüdőlobb.

A Wilhelm-féle havasi növény-szörp, igazgatva a gyomor takhártyáját, fokozza az étvágyat és könnyü emésztést idéz elő, mi által elejét veszi a többnyire rosz vérképződés által okozott ideges bajoknak.

A Wilhelm-féle havasi növény-szörp 1856 óta a világpiacz minden próbáját kiállotta: nagy számu orvosi okirat bizonyitja ki tünő biztos és tökéletes hatását; gyógyerejének legjobb tanusága a nagy kelet, melynek ezen orvosszer örvend.

Csak akkor az én gyártmányom, ha minden üveg ez en pecséttel van ellátva.

E védjel hamisitói megszabott büntetés alá esnek

Használati utasitás minden üveghez adatik.

Egy lepecsételt eredeti üveg ára 1 frt 25 kr. — és kapható frisminőségben egyedüli készitőjénél e czim alatt:

Fr. Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, Niederösterreich

A csomaglásért 20 kr. számittatik.

A Wilhelm-féle havasi növény-szörp kapható még bizományosaimnál, csakis:

Dr. Rottschnek Emil gyógyszerész urnál **Debreczenben.**

Nyiry György gyógyszerész urnál **N.-Váradon**

Liszkay Ferencz gyógyszerész urnál **B.-Ujvároson.**

432 8—13 V.

Titkos betegségek

és

bőrbajok

gyógyittatnak **RICORD** párisi egyetemi tanár egyedül biztos gyógymódja szerint.

☛ **FOGAK** ☚

és azoknak tövei fájdalom nélkül kihuzatnak.

Weisz Gyula,

a budapesti császári és királyi katona főkórház volt osztály orvosa, kiérdemelt államvasuti és bányamü-orvos által.

Lakik: N.-Várad és Miklós uteza sarkán levő Somogyi féle 2094. sz. a. házban.

114 51—100

A VALÓDI

Wilhelm-féle

antiartritigus és antirheumátikus-vértisztitó thea felől több bizonyitvány fekszik előttünk melyek közül nehányat az olvasók tájékozására közlünk:

Dr. Ruszt nyilvános gyülésben e szerről következőképen nyilatkozott. „A Wilhelm-féle vértisztitó thea, megérdemli, hogy a nép gyógyszerének neveztessék miután az évenkint ezer és ezer kisérletnél a csuzos és köszvényes bántalmaknál szerenesés hatásánál fogva a legkitünőbbnek bizonyult, egy oly szer, melyhez a szegény épugy mint a gazdag szivesen folyamodik, és attól biztos sikert vár, oly szer, melyet a tekintélyes orvosok meggyőződésük folyrán magok ajánlanak. Dr. Röderamed. Wochscrift.“-ben azt mondja: a Wishelm-féle vértisztitó thea, orvosi elvek szerint a növény anyag oly sikerült vegyülete, mely fajlagos behatással bir savos részére a bőrnek melyben a vill anyosság a légkör és a bőr közti zavart is megszüntetett összhangzás folytán fájdalom nyilvánul és kyakran eltürhetlenséggé fokozódik. — **Opolzer tanár és királyi tanácsos** egy köszvénybeteg ágya előtt a klinikán mondá: A Wilhelm-féle vértisztitó thea nagyobb figyelmet érdemel, miután számos beteg, kiknek kivánatára a thea használatát megengedtem, annak használatáról igen diesérőleg nyilatkoztak.

A bamisitás és csalás ellen óvást teszünk!

A megvételnél a t. közönség törvényes védjegyem és czégemre tekintettel legyen, mely minden csomag külső szélén látható.

A valódi Wilhelm-féle vértisztitó thea egyedül kapható áz igazi Wilhelm-féle antiathritikus és antirheumatikus thea csak az első nemzetközi Wilhelm-féle gyárból kapható Neunkirchenben Bécs mállett. — vagfi az én hirdetésemhen jelzett helyeken.

Egy csomag 8 adagra osztva, orvosi rendelés után készitve és használati urasitással ellátva egy forint, a csomagolás és bélyegért még 10 kr

A t. közönség kényelme végett kapható ezen Wilhelm-féle antiartrikus és antirhermaticus thaa helyben dr. Rotschnek Emil gyógyszerész urnál Debreczenben. — Földesan: Kránzel Ferencz gyógyszerész urnál. 439. II.

Dr. Mezőffi Manó

orvos tudor, szülész és fogász.

Lakik nagyujuteza 1702. sz. a. a Konrád-féle házban.

Rendel **kül s belsü és száj-betegségben** délelőtt 11-től 1-ig.

Fogmütéteket végez ugymint **fogfájás megszüntetését** (idegmegölés,) **fogkő tisztitás, foghuzást, odvas fogak kitömését** (plombirozás) s fograkást, délután 3-tól 6-ig.

296 15—?

Érmelléki borok

tiszta minőséghen és jutányos áron, 50 litertől (1 akótól) kezdve, nagyobb mennyniségben is kaphatók Posszert Jánosnál Debreczenben, piaczuteza 1903. sz. házánál. — Vidéki rendelmények pontosan foganatositattnak.

34 6—10

Saját termesztményü

Tokaji borok

hordó és üveg számra jutányos áron kapható, kis-ujuteza 1721-ik szám alatt.

Fábry Károly,
tokaji szőlőbirtokosnál.

57. 2—6.

Nevelőnőket

Észak-Némethonból nyelv és zene ismerettel, francia és angolnőket, nevelőket és tanitókat,

Bonnokat

Észak-Némethonból, társalgónők gyermekekhez, nevelőnőket a Svejzból és kormornákat ajánl Beck Julia asszony nemzetközi iskola intézete Bécsben, Praterstrasse Nr. 45.

67. 1—2

Figyelmet kérek!

A kertészettel foglalkozók becses figyelmébe ajánlom a **hernyók pusztitására** sikeresen használt s ujonan feltalált

HERNYÓFÉGETŐ PETROLEUM-FÁKLYÁIMAT

melyek darabját helyben 1 ft 50 krjával lehet vásárolni; vidéki még rendeléseknél csomagolási dij fejében 20 krral több fizetendő.

A fáklyák ezélszerü használhatósága **szakavatottak által beösmertetett**, s arról bárki is egy tekintetre meggyőződést szerezhet.

Tóth Sándor
bádogos

Üzlet helyiség Debrecen, egléd-utca a polgári casino épületben.

68. 1—3

HÖLGYEKNEK!

Valódi hajfonatok

igen tömöttek

80 centimeter hosszuk, **betét nélkül** s minden más anyaggali vegyités nélkül **tisztán s egyedül emberi hajból** csak

2 frt 50 kr.

Kivánatra még szebbek 3 ft. 3 ft 50 kr., 4 ft egész 5 ftig a legszebbek.

Valóliság valamint tartos jo munkaert **kezesség nyujtatik** s a még nem felelők készséggel kicseréltetnek.

Vidéki megrendelések beküldött hajminta szerint, utánvét mellett gyorsan és pontosan teljesittetnek.

Löwenbein J.
hajfonatgyára Budapesten, kismezőutca. 30. sz.

61 1—5

Kiadó tulajdonos: **a debreczeni függetlenségi párt.**

Debreczen, 1877. Nyomatott Tiszai Dániel könyv nyomdájában.